

Кол чүүл—амыдыралды өөренири, ону билири

Чырымыштын ажылдакчыларынын, дээди школанын болгаш артем даан черлеринин профивелт обкомуну IV-сү пленумунда профивелт кижигүнеринин ортузунда кижиздилгели болгаш культура-массалык ажылдарнын байдалы база ону кижидер хемчеглер дугайында айтырыгы чугаалашкан.

Кижиздилге ажылдарынын янзы-бүрү хевирлерин болгаш методтарын ажылдап тургаш, школаларынын өөредилге-кижиздилгели ажылын кижидер, амьдырал-биле харылданын улам-на быгылгаар талазы-биле солук, хей таланы ажылдарынын областын школаларында чорудуп турар апарганы аана демдеглээн. Улус чырыдышкын ажылдакчыларынын өөредилгенин Тураннын №1, Шагаан-Артынын №1, №2, Бай-Тайга; Барыш-Хемчик, Чөөн-Хемчик райондарынын чамдык школаларында эки организациястан. Бай-Тайганын Бай-Тал ортумак школанын башкылары коммунист кижиздилгенин теориянын өөренип турарлар. Болгумуну удуртукчу башкыны эш Уклова коммунист мораль, күш-ажылчы кижиздилге болгаш өскө-даа темаларга семинар кичөөдери солун эрттирип, оларны болуң школанын, колхозтун, райондун агыл-агый-биле холбаштырып билер. Ол-ла школага ада-нелерге «Коммунист кижиздилге дугайында», «Өг-бүленин школа-биле харылданын», «Бүгү делегей байдалы» база өскө-даа темага лекцияларын башкылар номчуп бергенер.

Чөөн-Хемчик районун Чадаана №2 школанын өөредилге орелекция Э. Уланова башкыларга марксисти-ленини философиянын өөредип болгумун удуртуп, материалдарын билдингери-биле тайылбырдап, чыл эгеинден бээр чөөрби азын кичөөдери эрттирген.

Болгумуну дынаачылары Завертсева, Сухомлинова, Груднича олар кичөөдөрүне мык белеткедиге көөп, семинар кичөөдөргө шык болгаш тодаргай харыялары бериш турар.

Ол-ла райондун Чыраа-Бажи школанын директору эш Канчыр-оол коллективти, өөредилге орелекция эш Алдын-оол башкыларынын политикагомуна болгумун удуртуп турар. Шүбү башкылар—агитаторлар. Олар боттарынын онашкан уластоттарына барып, болуңун районунун, областын агыл-агыйн эки билип алыр төлөдө, совхозка ажылдап кылырынын нормаларын болгаш расценкаларын өөренип, тускай артеминглерин арга-сүмезин ап турар. Бо школада ышкан мындыг организацияг, солун агыл-хемчегтерин Чадаана №1, Чадаана суму школаларында база чорудуп турар.

Хөй-ниитичи, эки ажилдыг башкы

Бо анык башкы Би-Хем районун Таргал чеди чыл школанын келгенден бээр каш-ла чыл эртен. Ынчалза-даа ол мында чурттаганы чоңун, өөреникчилерин ортузунда хүндүлгели чеди алган. Ол чүге мындыг болганы? Хамыктын мурнунда болуңун башкылар турар эртемине — орус дылга өөреникчилерин белик билигин чеди алар деп оза кызмак ажылдап келген. Оң чагай күш-ажылы улуг үрүңүндөгү болган. Галина Кирилловнанын башкылаан эртемине хождуп каап турар өөреникчилер чок. Анык башкы кичөөдери билдингир, байлак көргүзүп материалдарын чорудуп турар.

ЖУРНАЛИСТИН ДЕМДЕГЛЕЛИНДЕН

Кызылдан Мугур-Асынга чеди гаар оруу бистин областа эд-не ырак. Ынаар баарта Тыва, да эң белик дагларын кыры-биле эртер, мынчанга олче дуржугалыг ужулдуучулары чорудуп турар: почта, чүк азы саксажыларды бичи «АН-2»-биле далай денениден барык-ла 4 мун метр хире көдүрүп үчүрү мунд-ла белин эвес болгай.

Менгүн-Тайгага эөлчегил рейс-биле чорур деп берген самолетка олурп тургаш, ол самолеттун командирине школаты чыдарымда кады өөренип чоразан ажим болгаш аттажым Алексей Чимий-оол ажилдап турарын билип алдым. Алексей анык ужулдукчу, ыччала-лаа Тыванын агар оруктарын аргий миллион ажыг километрин ушкан.

Агаарже көдүрүп үчүп келгенинде пассажирлеринин аразында чугаалар эгелээ. Мугур-Асы школарынын башкысы, эгелеп чорур чогоалын Салчак Молдурга шеригин Н дээзиңиз

Башкылар Седина (Туран), Балдан (Чөөн-Хемчик), Стахевич (Чадаана), Сизинев (Валгазы), Майны Салчак (Бай-Тайга), Ладанова, Дятлова, Кокarina, Ведерникова (Кызыл) болгаш өскелер-даа мергежилди пропагандастер, лекторлар.

Ажылынга хүн бүрү мергежил, байлак арга-дуржулганы мөңшөп ап турар башкыларын бисте көүдөп турары өөрүңчү. Ынчалза-даа, чамдык школаларда профивелт организациалары башкыларынын өөредилгенин чугулага көрбейн турар. Чижек кылдыр Төли чеди чыл школанында башкылар коллективин ап көрөм: мында башкыларын хей кезин кайда-даа өөрмейн турар. Би-Хем районуну Ленинга школанын башкыны эш Озованын билин хынап көөргө, ол солун-сеткүттө номчувайн, билин бедитпейн турар болган. Нияти билиг талазы-биле өөсө, агыл-херзон арга-дуржулгалар-биле байлгыс өскө-даа мындыг башкыларын аттарын пленумга адап турган. Төли ортумак школанын башкыны Сарыг-оол аргаалап, агыл шагы үзүп турганы дээш ажылындан үндүргөн, башкы Долулажап өөреникчилерин чаксы дыштанылыгынын үезинде аргаалап, чүрүм чок үндүдиглерин кылдып тургаш шагда салбырынга эк-кедирип турган. Бо школада өскө-даа чамдык башкылар чүрүм үрөп, кичөөдөрдөн ооздалап, чаксы каникулдар үезинде башкыларынын район хуралында белин келбээрнер.

«Башкылар хүнүн» эрттирери сөөлүг үедө хөй-хөй школаларга чачыл болуп бар чыдар. Ындыг хүнерге Баа-Хемнин, Улуг-Хемнин, Би-Хемнин, Тожунуң улус өөредилге киддистери, профивелт район комитеттери эки белеткенер келгенер. Бо дээрге солун агыл: башкылар бир черге журажып келгеш анылга арга-дуржулганы солтур, райондун агыл-агый чорудулганын байдалын көдө агыл-агыйн тускай артемингери оларга чугаалап бээр, спортту маргылааларын эрттирер, аны-бүрү өөннар өөренип дээш ооз-даа өскө. Улус чырыдышкын ажылдакчыларынын ортузунда кижиздилге ажылынын бир чугула хевир болза педагогика нийтилели болур, ынчалзажок бо чугула агыл бисте чаа-ла эгелеп орам, чамдык школаларда он дугайын барык-ла уткан болуп турар.

Амгы үедө башкыларынын агыл-мергежилни бедиринин планы чер-черлерде кылдынаан, ол курстарга кымын, канчаар өөренигени хынап-вайн турар. Бот-өөредилгели башкыларыны чыл бүрү өөредилгенине кынадыны кошмак тургусканындан чамдык башкылар билин бедитпейн, амьдыралдан чыдып каап турарын пленумга четтес деп санаан.

Пленумга савап бергенер профивелт район комитеттеринин болгаш башкылар коллективтеринде культура-массалык кижиздилгели ажылдарын дугайын чугаалап турганар. Чадаанын №1 школанын башкылары райондун колхозтарынга чоруп тургаш, ада-нелерге уругларын өг-бүлөгө кижиздилгенин дугайында беседаларын, лекцияларын эрттиргенин, башкылар боттары СЭКП төөгүзүн. Макаренко-ну педагогиктиг салгалын кызымаккай өөренип турарын башкы эш Груднича чугаалаан.

Барыш-Хемчик районга «башкылар хүнүн» шынарлыг эрттирип турар апарган. Февральда болган мындыг хүнге «Коммунизм үезинде канчаар чурттаар бис» деп лекцияны номчаан, он соонда башкыларын спорт маргылаазын эрттирген, аттракционнар организациястан. Бистин башкы-лекторларыны СЭКП ТК-нын январь Пленумунун материалдарын боттары өөренишпаан колхозчуларга, совхозтар ажылдакчыларынга тайылбырлап турар—деп, эш Даржаа чугаалаан. СЭКП обкомунуң школа киддизинин эргелекчи эш Содунам бодунун санадыны колхозчуларын культурутуп амьдыралын бедиринге чамдык башкылар коллективтеринин ам-даа четтес дугалажып турарын, школаны амьдырал-биле харылданын быгылгаар айтырыгыг кол кичөөдөргөи салырын чугаалаан.

Ынчангаш улус өөредилге киддистерин болгаш башкыларын профивелт организацияларынын ажылында бир кол чүүд болза, амьдыралды өөренири, ону билири, башкы кадрларын билин беддери болур деп пленумга оналлап айткан.

А. НУГУУРАК.

Номчукчуларнын чагааларында

Чөөн-Хемчик районун Сүт-Хөдө белеткек контораы апрель төңчүзүне чеди 540 кг түленди дүктү хүлээп ал, планын 123 хуу күүсеткен. «Сүт-Хөд» совхозтун Манчуретке инек кадарчысы О. Хуна 24 кг, Кара-Чыраа салбырында О. Сүр-оол—23 кг, Ишкян салбырында санагы О. Дадар—22 кг түлендини дужааганар.

П. ШОНПАА.

Барыш-Хемчик районун «Большевик» колхозунун тараажылары бо агыл-агый чымында суттарыгаже улуг кичээлгени салган. Арык, буталар жылыр 20 киллограмм эвено Теев-Хаа, Шулук-Хо-во-Аксидна тарыла шадеринде 9 километр суггарылга бутамыш аштан. Сөөлүг хүнерде Ыйгылакта 3 километр хемчөөдиг арыктарын каскан.

Н. СЕРИЧ.

Би-Хем районун «Искра» көдөзө агыл-агый артелинин хөйжүзү Т. Даш-оол төрөэн 208 хондун 226 хураганын камаалап алган. Бо чымын төөрү 100 башка онааштыр 110 хураган алыр хүлээлге алган ажилдап турар.

А. ЕСИПЕНКО.

Төтчеглээшкин шаптыктаан

Фермадын ажылдакчылары боттарынын коллективин коммунист күш-ажылдыг деп адаарын чеди алыр сорулгаже эртен чылдан эгелеп киргенер. Мында ажилдап турар аныктар коллективинин 1961 чында чеди алыр сорулгаже боттарынын социалист хүлээлгенинде көрдүгөн. Ол күлээлгедө бо чылдын бирин кварталда ферма 9 тонна сүттү садарын хүлээген турган болза он чүге 5 тоннаын саткан. Бирги кварталда сүт садар талазы-биле хүлээлгенин күсеттинмий барганынын кол чылдаганын сагдынган сүттү төтчөглээшкинге тапарыштырып турарында болуп. Чижээ, хүнде сагдынган 80—90 кг сүттен чүгдө 40—50 кг-ны саткан, артыканы өскөөр чарыдап турар.

Улуг-Хем район, Жданов аттыг колхоз.

О. КЕНДЕН.

Дончузу-биле

Каа-Хем районун «Бурунгаар» колхозунун хөйжүзү Сайын-оол 1959 чында 450 баш кыс хураганнар хүлээп алгаш, кадарып эгелээ. Ийи чылдын дургузунда чангыс-даа чидирг чок кадарып келген. Сайын-ослун анык хойлары бо чылын хураганнап эгелээ. Чыл эгезинде бээр төрөэн 330 хойдан 337 хураган алдынган. Анык хойларнын чамдызы ийстээ.

Х. КУЖУГЕТ.

Улуг-Хем районун Ийи-Тал чеди чыл школанын үстүк класстарынын өөреникчилери Жданов аттыг колхозтун агыл-агыйнга үргүлүк дугалажып турарлар. Школанын башкылары болгаш өөреникчилери колхозтун арбуз тарыны 5 гектар черинин харгаанын, дамын бир хүн аштааш, арбузту тарып олчоткан.

Н. БОДАГАН.

Чөөн-Хемчик районун «Искра» колхозунун Бажың-Алаан суурда албан черлеринге одаар ыяш белеткээр эвенозу 2300 кубометр топканы хал тургузар планын. Эвено ам 683 кубометри белеткеп алган. Планада көрдүнгөн ыяшты эвено 15-не чеди доозар сорулганы эвено салып алган ажилдап турар.

М. МАЖАА.

Тере-Хөлдүн көдөзө хереглекчилер нийтилинин баштаар чери эртен чылын Тарыска магазин дери, ажитып, арманга эмедип, дыштанып келген чонну аш-чөм-биле хандырып турган. Бо чылдын сезонунда аңаа садгыны база организациястар сорулга-биле белеткел агылын амьдыгалган чоруда берген. Аш-чөмдө аңаа магазинге солунарын, номнарны, чагаа каптарын база дыштаныкчыларнын чагы-биле улуттуп баранын чедирип садар.

В. ДОРЖУ.

45 ЧЫЛ БОЛГАН

СЭКП райкомунун секретары, РСФСР-нин школарынын алдындагы башкы, Совет Эвилелинин Маадры, школа директору, Москванын хуруне университетинде эртемниг доктору, Совет Армияны офицери, чуртукчу, АТК начальниги, облжүүскомун секретары, ВЛКСМ хооркомунун секретары...

Бо кижилерин чамдызы индирден чүве чугаалап турду, чамдыктарын илеткелге адеп турду. Чымылган ажилдер улуг, арыг-силги залды долгантыр дөңгөлдү чүдүдери ажаок сонургап көрүп турдулар. Ийи улуг делгир самбырага солунарын үзе кескен хөй чүдүдери, фотоларын чыпшыргылап каан, ол самбырагын бирөө-ле ийи класс самбырагы кире улуг. Мына нияти алын көрүмгө, «Солунар биотун школаныс дугайында» деп бижжи каан. Ол школа дугайында паралга шынавыла хөйү бижжи турганы ол делегелден иден.

Өкө бир ханада хүндүлөп бижжирин, дипломнар, кубоктар бүгү ханам шыва берген. «Техникте болгаш уран-чуртуга чогаалдыгынын хоорай делегелгенине иделкелгил киршикен дээш», «Санитар черинге кымыл крест талазы-биле тергини эки агылды дээш» база уран чүү, күш-күлүтү талазы-биле индир бижжит бар. Санаарга 31 хүндүлөп бижжитер болгаш дипломнар, 10 кубоктар болгаш мылөөндөр бар болду. Олар колдуунда сөөлүг чылдарын.

База бир чараштыр бижжи каан Хүндүлөп самбырамы ханада тур. Мында: ССР-нин Министрлер Чөвүлелинин 1950 чылдын февраль 21-деги доктаалыгы үндөйлөш, ол школаны эң тергини дооскаарнын кижирген.

М У Р Н А К Ч Ы Х О Й Ж У

Чеди чылдын үшкү чымында Ондар Доржу төөрү 100 хойга онааштыр 115 хураганын, хөй бүрүзүндө-не 2 кг дүктү кыргып аларын хүлээген. Хөйжунун кызымак агыл-агыйнын түнелинде оң хойлары сөөлүг чымын.

О. ХУНА.

Бо бүгү чүдүдери келгенер сонургап көрүп турда байырыг хурал эгеледи. Бо дээрге Кызылда №1 он бир чыл школанын үндөйлөп тургусканындан бээр 45 чыл болганыга холбашты болган байырыг кезеж ол чүве. Ук школаны 1916 чылда ажыткан. Оон бээр ону мун-мун кижилер дооскан.

Школанын директору Г. Ф. Чередиңченонун илеткелден чарык бо долчу чүдүдүн эң эгезинде санаан кижилери дынааныныс ол. Кыска хуусаа иштиде Тывага, ылангы Кызылга болган улуг өскериниңкелер илеткелден билдинип келир болду, ол—өөрүшкүлүг. Санаар бо-дур: 1935 чылда Тывага 450 хире өөреникчилериг чүгдө 7 школа турган. Ам чангыс Кызылда безин 6 мун ажыг школалар бар.

Башкы И. Мокшин чүве чугаалап, школанын педсоветинин шийтирин номчаан. Ону баарга библиотекер А. А. Галинаны, техниктег ажылдакчы К. Г. Ярославцеваны болгаш ам тергини өөреникчилер Юрий Болушаев база Леонид Красников оларын школанын хүндүлөп самбырамына бижжи кижирген.

Дараазында—муртунда бо школанын доосканар чүве чугаалагылан соонда, Кызыл хооркүүскомунуң улус өөредилге киддизинин эргелекчи Э. Борисова индирге үнүп келгеш, моон мурнунда ол школага өөренип турган, Ада-чурттуң Улуг дайынында дайыма өлүртүп каан, Совет Эвилелинин Маадры М. А. Бухтуевтин адын школага тыпсар дугайында хооркүүскомунуң шийтинип номчуду. Ол школаны моон сонгаар Кызылдын Совет Эвилелинин Маадры М. А. Бухтуев атты №1 он бир чыл школаны деп адаар. СЭКП Кызыл хооркомунун секретары Н. М. Протский

Дараазында бо школанын моон сонгаар Кызылдын Совет Эвилелинин Маадры М. А. Бухтуев атты №1 он бир чыл школаны деп адаар. СЭКП Кызыл хооркомунун секретары Н. М. Протский

С. САЛЧАК.

Фото Красниковтуну.

байырыг адрести номчааш, школаын директорунга тудускан. Бо болушкуннарга чылдаганыр диниктиг алыш чаксап турдулар.

Кымылдын чуртукчулары Совет Эвилелинин Маадры, делегейде бирги космонавт-ужудукчу Ю. А. Гагаринниг болгаш Совет Эвилелинин Маадры М. А. Бухтуевтин портреттерин школага белетке бергенер. А школанын шифини—оболтребсөөлүг баштаар чери чал-чаа аккордон тывысты.

Түнелинде, облжүүскомунуң даргаам М. К. Мендуме чүве чугаалап, школанын 45 чыл болган оюн холбаштыр ионг байырыг чедирген. Оон соонда СЭКП обкомунун болгаш облжүүскомун Хүндүлөп бижжитерини школанын директору Г. Ф. Чередиңченога, башкы Н. Г. Маргеловога тывыскылаан. Ынчаарга обкомунуң болгаш чырыдышкын ажылдакчыларынын профивелт обкомуну Хүндүлөп бижжитерин башкылар К. Ф. Ярославцев, В. А. Гребнева, А. Е. Исаева, В. И. Миронова болгаш И. И. Мокшин оларга база тывыскылаан.

Кызыл хоорайнын культура амьдыралында база бир солун бо болушкуну аңаа киришкенер улуг өөрүшкү-биле делегелден эрттиргеш, ажылынга моон сонгаар-лаа улуг чедиңкинерид болурун школанын коллективинге күлөөнер.

Хурал соонда школанын амгы өөреникчилери, чамдык ада-нелерге болгаш школаны шаанда доосканарга улуг концерти көргүскөн.

Чурукта: бо школаны дооскан Совет Эвилелинин Маадры М. А. Бухтуевтин иези Р. С. Бухтуева өөреникчилер аразында.

С. САЛЧАК.

Фото Красниковтуну.

ТУРАНЫН ЧААГАЙЖЫДАР

Туран — бистин областын дүргөн сайырап турар анык хоорайларынын бирезин. Туран хоорай бойлустун кайгамчык чараш чурумалдыг неринде тургустунган. Оң мурнуу-барымын чүгүн Куй-Баарынын, сонгуч чүгүн Кудук-Даанын, чөөн чүдү — Октун өң-базын четектерлиг, терең өлт-сигенин шаттары, уузу-узу дыттарлыг даглары бүрөп каастаан, а хоорайнын чөөн талазын дургаар Туран хемин уунда хаажылай үнгөн анай-хаактыг таалар, халдынар, шивилер чаксы салгынга көлгү көчүтүп онгаар-дөскөөр чайга-нып тургулар.

Төрөэн хоорайнын дүргөн сайырадыр, чаагайжыдар, ногаанчылар дээш туранчылар эвөөш эвес ажилдарын кылган. Чаа-чаа чуртталга бажыныры, «Тайбын» деп аттыг улуг кинотеатр болгаш эске-даа улуг тудулар ажылалга сөөлүг үеде кирген. Төөгүлүг чеди чыл планынын үшкү чымында безин 2153 дөрбелчин метр чуртталга шөү, 400 олуттуг ийи каз чаш школа ажылгалга кирер. Бо бүгү дээрге хоорайларын, суурларын дүргөн сайырадыр, ажыкчы чонларын материалдыг болгаш культурутуп денелери улам бедир дугайында Коммунист партиянын болгаш Совет наставкин соксаал чок чагай сагыш салышкынынын амьдыралда боттанышкыны, үре-түнели-дир.

Ындыг болза-лаа Тураннын дүргөн көгүлээзилден оң чаагайжыдыгынын, ногаанчылыгынын кождуп турары көчүтүп караандык. Културанын болгаш дыштанылганын хоорайда паргыгыга бо чымын комсомолчулар 50 онгарын казып, аңаа чурдуанын тараан боорлар башкы, Туран хоорайнын ногаанчылар, чаагайжыдар талазы-биле кандыг-даа ажил бөгүнге чедири кылдынаан. Хоорайнын күдүмчуларын ас-фальтылап, чаагайжытышпаан, аңаа мыш тарылгазын массалыг чорутуулан. Оң түнелинде баулуг асфаль-

тылап, чагай кылган чангыс-даа күдүмчү, тротуар Туранда чок. Бичинде чашкын болура, хоорайнын чурттакчылары оң күдүмчуларын бергелеп кылаштар алаар.

Туранны чаагайжыдар, ногаанчылар хемчегелерге чарыдаары-биле чүгдө бо чымын безин күрүне 42.500 (чаа ашка-биле) рублдын тускайлап берген, оң шийтинде 20 мун рубль Ленин күдүмчүзүн чаагайжыларынга, ногаанчыларынга көрдүнгөн. Тураннын хооркүүскому (даргаам эш Моллеров) бөгүнге чеди ол тускайлаптыганын ашка-хөрөңгиден чангыс-даа көлөкети чарыдаваан, тодаргайлаарга, кандыг-даа ажилды кылбаан болуп турар. Туранны чаагайжыдар, ногаанчылар талазы-биле боттуг планын чогаалган турган: 3000 мыштарын тарып олдурутту, Шетиянын күдүмчүзүн кол, Советскай, Майскай, Кызыл партиянын күдүмчуларын үрүмек септегизин чорудары көрдүнгөн. Ындыг болза-даа, ол чугула планы бөгүнге чеди боттандырып эгелеээн болгаш ону стол иштинде шыг-жашываан.

Хоорайны арыг-шевер болдурап айтырыгже кичээлгени райжүүскомдаа, хоорай Советинин жүүскомунда кичээлгени салбаан. Оон түнелинде Тураннын чамдык күдүмчуларында куксу, кышкы ботку арга чедири арылган, аштаваан. Маана чижек кылдыр райжүүскомун болгаш хоорай Советинин бажынынын депискээрин атып болур. Райжүүскомун, оон гаражынын депискээрин кажангы хевээр арылаваан, безин чадаарла арылавыр черини ашталгазын чорутуулан. Райжүүскомун болгаш хоорай Советинин бажымынын делегет депискээринге эртен чылдарда тарып олурткан мыштарын ортаа кезин кургап калган, мында эң 7 онгарлар, сымал калган мыштарын 11 дөстери чагаарынчыг апарган көстүп чыткылаар.

Райпонуң, оң чамдык магазин-неринин, столоваланын депискээринге куксу, кышкы, чаксы ботку арга чедири арылаваан, а районда саниспекциянын ажылдакчылары бо айтырыгже кандыг-даа кичээлгенин салбаан. Туран хоорайнын чаагайжыдар, ногаанчылар айтырыгнын шаа мынчаар ала-чалгаарлаашкынга кирген чылдаганы чүде ирди деп хоорай Советинин жүүскомунуң даргаам эш Моллеровтан айтырарга, мындыг харынын бериш турар:

— Хоорай Советинде чаа ажилдаан кийи болгай мен. Чаагайжыдылга, ногаанчыдылга херезин талазы-биле техниктиг билин база четтес. А райжүүском, бо ажилды дөрү харылаар хүлээлгени — күсүком даргаамынын оралаткыч эш Куликов практиктиг дузаны чедирибөө. Хоорай чаагайжыдылгынын, ногаанчылыгынын планын чогадырып арай боорда чаа доостум, ам Тураннын тудуг-монтаж уласту-биле керезин удавас чарар бис...

«Удавас чарар бис...» Дык-ла саадаан-дыр! Ийе, Тураннын чаагайжыдар, ногаанчылар талазы-биле ажилды тудуг-монтаж уласту-биле чүгүсүдүр хүлээлгени. Ындыг болдурап, ногаанчылар талазы-биле ажилды тудуг-монтаж уласту-биле чүгүсүдүр хүлээлгени. Ындыг болдурап, ногаанчылар талазы-биле ажилды тудуг-монтаж уласту-биле чүгүсүдүр хүлээлгени. Ындыг болдурап, ногаанчылар талазы-биле ажилды тудуг-монтаж уласту-биле чүгүсүдүр хүлээлгени.

Час орайтаан-даа болза Туран хоорайнын чаагайжыдар, ногаанчылар, арыг-шевер болдурап талазы-биле улуг ажилдарын моон сонгаар кылдып болур. Ынчангаш хоорай чаагайжыдылгынын дүргөн эгелери, ону холга алыр хоорай Советинден, а ол ышкан райжүүскомдан негеттинип турар.

А. ДУРЖАА, «Шынын» тускай корреспондентини.

Малчынар негеп тур

Чаксы үедө малчынарнын ажылы улуг болгаш харыскалгалыг. Малдын төлүн менди алыр, чаксы хаткоорумдан малды камгалаар, эши олар, сугат-биле ландылар дээш малчынар амьдыр-дымын-даа уттуттар. Улуг-Хем районун «А Улуг хураа» колхозунун малчынары бааза-ла мындыг күженишкын-биле ажилдап турарлар. Ынчалза-даа бо чугула өйдө малчынар ортузунда агитация-массалыг ажил чорбайн турарына малчынар кождул, ону экинчидерин негеп турар.

Колхозта партия организациямы агитаторларын тус-тус черлерде быгылаан болза-даа олар ажилдаптайн турар, малчынар ортузунда лекциялар, беседалар, номчулгалар болбаскаан. А

